

UCHWAŁA NR XXXVIII/736/17

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017” za 2016 rok.

Na podstawie art. 12 pkt 4 i art. 4 ust. 1 pkt 3a) oraz art. 92 ust.1 pkt 1 i ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 814 z późn. zm.), w związku z art. 180 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.)

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2016 roku „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
POWIATOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2015 – 2017**

przyjętego Uchwałą Nr XII/220/15 Rady Miasta Katowice
z dnia 25 czerwca 2015 roku

ZA 2016 ROK

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
ZADANIE I Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej	5
ZADANIE II Szkolenie i kwalifikacja kandydatów	6
ZADANIE III Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej	10
ZADANIE IV Przygotowanie rodziny zastępczej na przyjęcie dziecka	10
ZADANIE V Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych	13
ZADANIE VI Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej	16
ZADANIE VII Usamodzielnienie wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	19
Koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017” za 2016 r.	19
Podsumowanie	20

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.), do zadań powiatu należy między innymi:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym różne formy pieczy zastępczej rodzinnej bądź instytucjonalnej,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej przez tworzenie grup wsparcia i udzielanie poradnictwa specjalistycznego,
- prowadzenie rejestru danych o rodzinach zastępczych i kandydatach,
- finansowanie świadczeń należnych rodzinom zastępczym, dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych oraz usamodzielnianym wychowankom.

W 2016 r. w mieście Katowice zadania organizatora pieczy zastępczej realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach funkcjonuje specjalnie do tego celu powołany Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zatrudniający wysoko wyspecjalizowaną kadrę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (23 etaty oraz 1 etat w Dziale ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego), psychologów (7 etatów, w tym 1 etat głównego specjalisty psychologa) oraz pedagoga (1 etat). W 2016 r. w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach pracowały łącznie 33 osoby.

Rodziny zastępcze dzielimy na:

- rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne.

Najważniejszym celem rodziny zastępczej jest zapewnienie dziecku stabilnego środowiska wychowawczego i sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem – osobiście, aż do czasu jego powrotu do rodziny pochodzenia, adopcji, usamodzielnienia lub zapewnienia opieki i wychowania w innej formie (np. w placówce leczniczej, resocjalizacyjnej lub w domu pomocy społecznej). W swoich działaniach rodzina zastępcza powinna mieć na względzie zwłaszcza podmiotowość dziecka oraz jego prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z krewnymi i innymi bliskimi osobami, zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Dane liczbowe, dotyczące liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Katowic oraz ilości dzieci w nich przebywających w okresie sprawozdawczym, tj. w 2016 r. prezentuje poniższa tabela.

Rodziny zastępcze w Katowicach w 2016 r.	Narastająco za 2016 r.
Rodziny zastępcze ogółem, w tym:	375
- rodziny zastępcze spokrewnione	243
- rodziny zastępcze niezawodowe	121
- rodziny zastępcze zawodowe	11
Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Katowic w 2016 r., w tym:	519
- w rodzinach zastępczych spokrewnionych	319
- w rodzinach zastępczych niezawodowych	143
- w rodzinach zastępczych zawodowych	56

W okresie pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej (niezależnie od jej typu), dziecku zapewniano ustabilizowane życie rodzinne i zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Poszanowanie prawa dziecka do utrzymania więzi z rodziną pochodzenia przejawia się ustaleniem terminarza odwiedzin rodziców, rodzeństwa bądź dziadków. Zależnie od dalszych losów dziecka, zawodowe rodziny zastępcze przyjmowały też wizyty kandydatów na rodziny adopcyjne i zastępcze.

W 2016 r. w zawodowych rodzinach zastępczych w Katowicach przebywało **łącznie 56 dzieci**, w tym 28 dzieci przyjęto w 2016 r.

Wiek dzieci, przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych w 2016 r.	Liczba dzieci
Ogółem, w tym	56
0-11 mies.	8
12-23 mies.	18
do 3 lat	7
do 4 lat	5
do 5 lat	4
Dzieci starsze	14

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego

W pogotowiu rodzinnym dziecko może zostać umieszczone na czas trwania sprawy opiekuńczej w sądzie - na podstawie tymczasowego postanowienia sądu. W przypadku pozostawionych przez matki noworodków, pogotowia rodzinne odbierają dzieci ze szpitala osobiście, na podstawie tymczasowego postanowienia sądu i skierowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Pogotowie rodzinne ma ponadto obowiązek przyjęcia dziecka doprowadzonego przez policję (częstokroć w godzinach wieczornych lub nocnych). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach każdorazowo zawiadamia sąd o umieszczeniu dziecka w pogotowiu rodzinnym. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną (rodzice zrzekli się prawa do wychowania własnego dziecka lub zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej) są zgłaszane do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania odpowiednich rodzin adopcyjnych. Przypadki pozostawienia noworodka zgłaszane są do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach bezpośrednio przez szpitale.

Na terenie Katowic w 2016 r. działało 5 pogotowia rodzinnych. Dwa pogotowia zakończyły działalność z dniem 31 marca 2016 r. W jednym przypadku rodzina przeszła na emeryturę, a w okresie styczeń-marzec 2016 r. nie sprawowała pieczy nad dziećmi z powodu ciężkiej choroby. Druga rodzina ponownie zgłosiła gotowość do podjęcia funkcji pogotowia rodzinnego po półrocznej przerwie. Umowę zawarto 16 września 2016 r.

W 2016 r. w pogotowia rodzinnych przebywało łącznie **37 dzieci**. Średni okres pobytu dziecka w pogotowiu rodzinnym wyniósł 7 miesięcy.

Zawodowe rodziny zastępcze (długoterminowe)

Zawodowe rodziny zastępcze sprawują długookresową pieczę zastępczą. Taka forma pieczy zastępczej jest najbardziej korzystnym rozwiązaniem przede wszystkim dla wielodzietnych rodzeństw, które z powodu różnicy wieku nie miałyby szansy na wspólny pobyt w jednej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2016 r. na terenie Katowic funkcjonowały 4 rodziny zastępcze zawodowe, które pełniły pieczę zastępczą nad **16 dziećmi** (w tym 3 rodzeństwa).

W okresie sprawozdawczym 3 dzieci zwolniono do rodzin adopcyjnych, złożono 3 wnioski o pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej, a 1 dziecko rozpoczęło kontakty z rodziną adopcyjną.

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne świadczą całodobową opiekę, wychowanie i pielęgnację dzieci chorych, niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie, wymagających specyficznych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych.

W 2016 r. w Katowicach funkcjonowały 2 zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne, w tym jedna dla dziecka wymagającego długotrwałego leczenia specjalistycznego i wielokrotnie powtarzanych zabiegów chirurgicznych (ortopedycznych). Z dniem 31 marca 2016 r. umowa o pełnienie funkcji zawodowej rodziny specjalistycznej przez tę rodzinę wygasła i rodzina przeszła na emeryturę. Za zgodą opiekunów, dziewczynka pozostała w dotychczasowym środowisku – obecnie jako wychowanka niezawodowej rodziny zastępczej, na podstawie postanowienia sądu.

Druga zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna w 2016 r. opiekowała się dwojgiem dzieci (rodzeństwo) ze zdiagnozowanym głębokim, pełnoobjawowym zespołem FAS (Fetal Alcohol Syndrome - alkoholowy zespół płodowy) oraz towarzyszącymi niepełnosprawnościami narządów słuchu i wzroku, nadpobudliwością psychoruchową. Chłopcy prezentują zachowania aspołeczne oraz nasilające się problemy w nauce i w przyswajaniu oraz przestrzeganiu norm. Jeden z wychowanków w bieżącym roku szkolnym kontynuuje naukę w warunkach Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Gliwicach. Rodzina zastępcza ponosi koszty pobytu w dni szkolne, a w pozostałe dni tygodnia oraz w razie choroby – chłopiec przebywa w domu zawodowej rodziny zastępczej specjalistycznej.

ZADANIE I Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej

1. Kolportaż ulotek i plakatów na terenie miasta, w szczególności w placówkach służby zdrowia, placówkach oświatowych, związkach zawodowych, innych organizacjach społecznych, w jednostkach organizacyjnych miasta

Jednym z zadań powiatu w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej jest tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych. W okresie sprawozdawczym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, przy wsparciu Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, rozpowszechniał materiały promocyjne, zachęcające mieszkańców miasta do podejmowania funkcji rodziny zastępczej.

W 2016 r. dzięki wsparciu Księdza Arcybiskupa Metropolity Katowickiego, podjęto współpracę z katowickimi parafiami, gdzie zostały odczytane ogłoszenia w sprawie pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze. Ponadto na przykościelnych tablicach ogłoszeń rozwieszono plakaty i ulotki. W sumie w 2016 r. przekazano do katowickich parafii **50 plakatów** oraz **100 ulotek**.

Materiały informacyjne rozpowszechnianie były również za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice w różnych instytucjach i organizacjach działających na terenie miasta tj. przychodnie zdrowia, sanepid, żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja oraz w wydziałach Urzędu Miasta Katowice. Ogółem w 2016 r. do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice przekazano **40 plakatów** oraz **300 ulotek**.

2. Nawiązanie kontaktu z mediami lokalnymi w celu propagowania idei zastępczego rodzicielstwa

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuował realizację kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Jej celem było pozyskanie spośród mieszkańców Katowic kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych.

W ramach kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego, w 2016 r. przeprowadzono akcję promocyjną za pośrednictwem katowickich kin, należących do Instytucji Filmowej „Silesia – Film”. Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w okresie od 11 listopada do 8 grudnia 2016 r. emitowano trzydziestosekundowy film, promujący rodzicielstwo zastępcze. Film był wyświetlany przed każdym seansem repertuarowym, na wszystkich pięciu ekranach kin Kosmos, Rialto i Światowid. W trakcie 511 seansów, film reklamowy obejrzało łącznie **14 260 widzów**.

Z prowadzonego w 2016 r. monitoringu efektywności podejmowanych działań promocyjnych wynika, że **105 osób** zwróciło się telefonicznie lub osobiście do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach z zapytaniami w sprawie rodzicielstwa zastępczego.

3. Stała informacja na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 r. stale dostępna była informacja, dotycząca warunków, jakie należy spełnić aby ubiegać się o ustanowienie rodziną zastępczą. Ponadto osoby odwiedzające stronę internetową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, mogły uzyskać podstawową wiedzę odnośnie procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze, rodzajów rodzin zastępczych oraz świadczeń na rzecz rodzin zastępczych i dzieci w tych rodzinach umieszczonych.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach umieszczał na stronie internetowej informacje, dotyczące grupy wsparcia dla spokrewnionych rodzin zastępczych, szkoleń dla nowo ustanawianych spokrewnionych rodzin zastępczych oraz szkoleń grupowych dla zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych. Ogółem, w okresie sprawozdawczym odnotowano **192 odsłony** strony internetowej.

ZADANIE II Szkolenie i kwalifikacja kandydatów

1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w 2016 r. przystępowali do procesu kwalifikacyjnego. W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach sporządzali opinie oraz gromadzili dokumentację, w celu potwierdzenia spełniania warunków, wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.). Z przepisu wynika, że pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzony osobom przebywającym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zapewniającym odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem.

Kandydaci spełniający powyższe warunki, byli następnie kierowani do udziału w szkoleniu.

Kandydaci do pełnienia roli rodziny zastępczej	Liczba kandydatów w 2016 r.
Rodziny ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej	69 w tym 1 rodzina to kandydaci na zawodową rodzinę zastępczą
Rodziny pozytywnie zaopiniowane	21
Rodziny negatywnie zaopiniowane	41

W 2016 r. koordynatorzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach przyjęli wnioski o przeprowadzenie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej, zawodowej i majątkowej **69 rodzin** (95 osób), deklarujących wolę ubiegania się o ustanowienie ich rodziną zastępczą, z których jedna rodzina ubiegała się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Jeszcze przed rozpoczęciem procesu opiniowania, **7 rodzin** (9 osób) zrezygnowało z udziału w procedurze kwalifikacyjnej. Łącznie w okresie sprawozdawczym zaopiniowano **62 rodziny**. Wydano **41 opinii negatywnych**, z uwagi na niespełnianie przez kandydatów wymienionych powyżej warunków ustawowych, niezbędnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Tym samym osoby te nie zostały skierowane na szkolenie.

2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach prowadzili szkolenia dla kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze oraz dla nowoustanowionych przez sąd rodzin zastępczych spokrewnionych. W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa cykle szkolenia, każdy obejmował 10 spotkań, organizowanych raz w tygodniu. Cykle szkoleń realizowane były w okresie od marca do maja 2016 r. oraz od września do listopada 2016 r. W edycji wiosennej cyklu szkolenia odbyło się 1 dodatkowe spotkanie konsultacyjne.

Celem każdego cyklu szkolenia, prowadzonego w 2016 r., było przygotowanie kandydatów i nowych rodzin zastępczych spokrewnionych do lepszego pełnienia swojej funkcji, łatwiejszego radzenia sobie z problemami swoich wychowanków oraz pełnego rozumienia ich potrzeb.

3. Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

W marcu 2016 r. zostało przeprowadzone szkolenie dla spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, poświęcone tematyce „**Tożsamość dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej – podtrzymywanie relacji z rodziną naturalną**”. Głównym celem szkolenia było przekazanie wiedzy z zakresu rozwoju tożsamości dziecka, w nawiązaniu do jego rodziny pochodzenia. Ponadto szkolenie miało na celu wzbogacenie wiedzy uczestników na temat wpływu rodziny zastępczej na kształtowanie obrazu rodziców naturalnych dziecka oraz znaczenia podtrzymywania relacji rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka. Przeszkolono jedną grupę rodzin zastępczych, tj. **12 osób**.

W czerwcu 2016 r. odbyło się szkolenie dla spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych pod tytułem „**ABC umiejętności wychowawczych**”. Jego celem było rozwijanie i wzmacnianie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych, poprzez przekazanie wiedzy na temat stosowanych metod wychowawczych i ich skutków dla rozwoju dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Celem szkolenia było również wzbogacenie wiedzy na temat konstruktywnych metod wychowawczych, a ponadto rozwój, utrwalenie i wzmocnienie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych w tym zakresie. Z uwagi na duże zainteresowanie tematem, przeszkolone zostały dwie grupy rodziców zastępczych, tj. łącznie **21 osób**.

W październiku 2016 r. zorganizowano czterogodzinne szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych z terenu miasta Katowice, pod tytułem „**ABC umiejętności wychowawczych – konsekwencja w praktyce**”. Szkolenie to było kontynuacją drugiej edycji szkolenia „ABC umiejętności wychowawczych”. Udział w szkoleniu wzięło **5 osób**. Głównym celem było rozwijanie oraz praktyczne wzmacnianie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych, w oparciu o konsekwencję i stosowanie adekwatnych metod wychowawczych. Szkolenie miało w całości charakter warsztatowy, ukierunkowany na ćwiczenie zdobytych przez uczestników umiejętności wychowawczych. Z uwagi na małą liczebność grupy, treści programowe oraz ćwiczenia dostosowano do indywidualnych potrzeb uczestników oraz zgłaszanych przez nich problemów wychowawczych.

Szkolenia zorganizowane w okresie sprawozdawczym dały możliwość podnoszenia kwalifikacji i kompetencji rodzin zastępczych. Realizowane były przez kadrę merytoryczną Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Grupy rodzin zastępczych, przeszkolone w 2016 r.	4
Osoby, które wzięły udział w szkoleniach grupowych w 2016 r.	38
Godziny szkoleń grupowych w 2016 r.	19

4. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą

W 2016 r. poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków z terenu Katowic realizowane było przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zatrudniający wysoko wykwalifikowaną kadrę merytoryczną psychologów i pedagoga. W okresie sprawozdawczym poradnictwo specjalistyczne obejmowało diagnozowanie problemów rodzin zastępczych, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Poradnictwo specjalistyczne miało na celu wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu powierzonej im funkcji, wzmocnienie poczucia ich odpowiedzialności za wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz problemów dzieci, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin zastępczych, podniesienie świadomości rodziny poprzez zwrócenie uwagi na indywidualne potrzeby jej członków. Rodzinom zastępczym udzielano również wsparcia w radzeniu sobie z pojawiającymi się kryzysami czy problemami. Z kolei poradnictwo specjalistyczne skierowane do młodzieży, miało na celu wzrost umiejętności planowania swojej przyszłości oraz naukę budowania celów życiowych poprzez wykorzystywanie własnych zasobów.

Udzielone porady specjalistyczne w 2016 r. ogółem	537
Osoby, które skorzystały z porad psychologiczno – pedagogicznych w 2016 r.*	226

*rodzice zastępczy, dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych oraz usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych

W 2016 r. odbywały się także spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych z terenu Katowic. Grupa wsparcia dawała możliwość dalszego rozwoju nabytych podczas szkoleń kompetencji oraz dzielenia się swoim doświadczeniem, związanym z rodzicielstwem zastępczym. Podejmowane w czasie spotkań zagadnienia wynikały z bieżących przeżyć uczestników i codziennych wydarzeń wychowawczych, które wzbogacano o treści służące podniesieniu kwalifikacji oraz rozwojowi osobistemu spokrewnionych rodzin zastępczych. Spotkania grupy wsparcia były prowadzone przez psychologa i pedagoga Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. W okresie sprawozdawczym odbyło się **10 spotkań** grupy wsparcia.

5. Analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów

Stosownie do art. 42 ust. 1 pkt 5b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, których predyspozycje oraz motywacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostały potwierdzone opinią psychologa. W 2016 r. psychologowie oraz pedagodzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne i pedagogiczne kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe. Na podstawie wyników badań sporządzana była opinia psychologiczno – pedagogiczna, stanowiąca element całościowej oceny kandydatów.

Opinie psychologiczno – pedagogiczne o kandydatach na rodziny zastępcze, sporządzone w 2016 r.	57*
Osoby, którym wykonano badania psychologiczno – pedagogiczne w 2016 r.	82**

*4 rodziny były badane w 2015 r. i na podstawie tych badań sporządzono opinie, a 1 rodzina otrzyma opinię w 2017 r., ponieważ badania wykonano z końcem 2016 r.

**4 osoby miały aktualne badania, wykonane w 2015 r.

W 2016 r. w przypadku **4 rodzin** na wniosek Sądu Rejonowego w Katowicach ponownie sporządzono opinie, wspólnie z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Z uwagi na krótki okres czasu, jaki upłynął od ostatnich badań psychologiczno – pedagogicznych, odstąpiono od ich ponownego wykonania.

W przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą, zgodnie z art. 73 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.), piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej - w szczególności w okresie:

- wypoczynku zawodowej rodziny zastępczej,
- udziału rodziny zastępczej w szkoleniach,
- pobytu rodziny zastępczej w szpitalu,
- innych nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej.

Rodziną pomocową może zostać funkcjonująca zawodowa lub niezawodowa rodzina zastępcza albo osoby przeszkolone do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodziny adopcyjnej. Kandydaci na rodziny pomocowe muszą zatem spełniać wszystkie warunki, stawiane kandydatom na rodziny zastępcze.

Z kolei placówki opiekuńczo-wychowawcze w realizacji swoich zadań współpracują między innymi z osobami, które podejmują się wspierania działań wychowawczych placówki, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia. Stosownie do treści art. 96 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.), kandydaci na **rodziny zaprzyjaźnione** muszą uzyskać pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym, tj. w 2016 r. psycholodzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne kandydatom, zgłaszającym gotowość do pełnienia funkcji rodziny zaprzyjaźnionej i pomocowej, a następnie sporządzali opinię określającą predyspozycje i motywację kandydatów do pełnienia tych funkcji.

Opinie dotyczące predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zaprzyjaźnionej i pomocowej sporządzone w 2016 r.	3
Osoby, którym wykonano badania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zaprzyjaźnionej i pomocowej w 2016 r.	5

W 2016 r. dwóch kandydatów (1 rodzina), przed rozpoczęciem procesu opiniowania, złożyło rezygnację z ubiegania się o pełnienie funkcji rodziny zaprzyjaźnionej, w związku z czym nie wykonano badań psychologiczno – pedagogicznych i nie wydano opinii psychologiczno – pedagogicznej. Odbyła się jedynie wizyta koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz psychologa w miejscu zamieszkania kandydatów na rodzinę zaprzyjaźnioną.

6. Skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej są obowiązani do posiadania świadectwa ukończenia szkolenia, przy czym kandydaci na zawodowe i niezawodowe rodziny zastępcze mają obowiązek ukończenia szkolenia, prowadzonego według programu szkolenia, zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny, a kandydaci na rodziny zastępcze spokrewnione mogą być przeszkoleni według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb konkretnej rodziny i dziecka. Po wstępnej akceptacji kandydata do pełnienia roli rodziny zastępczej, dokonanej na podstawie oceny spełniania warunków ustawowych do pełnienia tej funkcji, zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), kandydaci są kierowani do odbycia szkolenia.

Szkolenia dla kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze prowadzone były przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach - na podstawie programu, zatwierdzonego przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natomiast kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe byli kierowani na szkolenie prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom, według programu zatwierdzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Organizator szkolenia	Kandydaci na rodziny zastępcze spokrewnione (osoby)	Kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe (osoby)	Kandydaci na rodziny zastępcze zawodowe (osoby)
Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	24	0	0
Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom	0	12	0

7. Na wniosek kandydatów - wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego zawierającego poświadczenie ukończenia szkolenia oraz spełnianie podstawowych warunków ustawowych

Na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej, który posiada świadectwo ukończenia szkolenia, o którym mowa powyżej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

w Katowicach jest obowiązany wydać zaświadczenie kwalifikacyjne, zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia oraz spełniania warunków ustawowych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2016 r. na wniosek kandydatów, wydano **4 zaświadczenia** kwalifikacyjne.

ZADANIE III Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej

1. Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych dotyczących osób

- **zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,**
- **pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.**

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, na bieżąco gromadził, aktualizował i uzupełniał dane w rejestrach. Obowiązek ten wynika z art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.). Rejestry obejmują następujące dane:

- dane osobowe, w tym imię i nazwisko, data urodzenia, obywatelstwo, adres zamieszkania, stan cywilny,
- wykształcenie oraz zawód i miejsce pracy i źródła dochodu,
- dane o warunkach mieszkaniowych,
- data i wynik zaświadczenia lekarskiego oraz opinii z badań psychologicznych,
- ukończone szkolenia,
- liczba dzieci, pozostających pod opieką rodziny zastępczej,
- czy rodzina pełni funkcję zawodowej rodziny zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco aktualizują dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz o osobach, które już sprawują pieczę zastępczą. W Katowicach nie funkcjonują rodzinne domy dziecka, a w 2016 r. żadna osoba nie uzyskała kwalifikacji do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

2. Przekazywanie zgromadzonych danych do sądu rodzinnego

Kandydaci do pełnienia roli rodziny zastępczej, jak również osoby wypełniające funkcję rodziny zastępczej są obowiązane do poinformowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach o każdej zmianie danych, gromadzonych w rejestrach. Ponadto osoby te mają obowiązek przedłożenia co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionej przez psychologa. Dane z rejestru Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na bieżąco przekazuje do Sądu Rejonowego w Katowicach - w 2016 r. przekazano dane z rejestru o następującej liczbie rodzin:

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej	Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej niezawodowej
2	74

ZADANIE IV Przygotowanie rodziny zastępczej na przyjęcie dziecka

1. Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacji o rodzeństwie, zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z dzieckiem przed jego umieszczeniem w danej rodzinie zastępczej

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie postanowienia sądu, a w przypadkach interwencyjnych, dziecko może być doprowadzone do zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego przez Policję albo Straż Graniczną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, ma obowiązek gromadzenia i przekazywania rodzinom zastępczym szczegółowych informacji dotyczących sytuacji prawnej i rodzinnej przyjmowanego dziecka. Ponadto rodzina

zastępcza w miarę możliwości powinna mieć zapewniony kontakt z dzieckiem jeszcze przed jego umieszczeniem w tej rodzinie.

W 2016 r. sąd ustanowił **34 nowe rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe**, zamieszkałe w Katowicach, w których umieszczono **47 dzieci**. Rodzinom przekazano podstawowe informacje odnośnie sytuacji przyjmowanych dzieci oraz zapewniono kontakt z dziećmi w okresie postępowania sądowego o umieszczenie w rodzinie zastępczej. Jedynie zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego, z racji pełnionej funkcji interwencyjnej, nie miały możliwości wcześniejszego nawiązania kontaktu z dziećmi, które do tych pogotowi były przyjmowane. W okresie sprawozdawczym do **4 pogotowi rodzinnych** przyjęto **23 dzieci**. Informacje odnośnie sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci przyjętych do pogotowi rodzinnych, przekazywano rodzinom niezwłocznie po przyjęciu dziecka. Pozostałe **zawodowe rodziny zastępcze** przyjęły w 2016 r. **5 dzieci**.

2. Przekazanie rodzinie zastępczej wymaganej prawem dokumentacji

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach ma obowiązek przekazania rodzinie zastępczej dokumentacji umieszczanego w danej rodzinie zastępczej dziecka, nie później niż w dniu poprzedzającym przyjęcie dziecka, a w przypadku umieszczenia dziecka wymagającego natychmiastowej pomocy lub w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka, w związku z przemocą w rodzinie, dokumentacja była przekazywana rodzinie zastępczej niezwłocznie po przyjęciu dziecka. Art. 38a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) nakazuje przekazanie rodzinie zastępczej następujących dokumentów:

- odpis aktu urodzenia,
- orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej,
- dokumentacja o stanie zdrowia dziecka,
- dokumentacja szkolna,
- diagnoza psychofizyczna,
- informacja o specjalnych potrzebach edukacyjnych przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka,
- planu pracy z rodziną lub informacja o sytuacji rodziny dziecka.

W celu realizacji powyższego zadania, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mają prawo do uzyskania informacji oraz otrzymania lub wglądu do wszelkiej dostępnej dokumentacji, w tym prawnej i medycznej, dotyczącej przyjętego dziecka. W 2016 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco gromadzili i przekazywali nowoustanawianym rodzinom zastępczym wymaganą prawem dokumentację dzieci. W przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych, dokumentacja dzieci zazwyczaj znajdowała się w posiadaniu rodziny zastępczej jeszcze przed jej ustanowieniem przez sąd.

3. Objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzin zastępczych, zamieszkałych na terenie Katowic wyznacza Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, legitymująca się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną (w tym – jako rodzina zastępcza). Zadania koordynatora szczegółowo opisuje art. 77 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), który wymienia między innymi udzielenie pomocy w realizacji pieczy zastępczej, przygotowanie planu pomocy dziecku i zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym – psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej. Koordynator obejmuje też swoim wsparciem pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej.

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej zatrudniał łącznie **24 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**, w tym w okresie od sierpnia do grudnia 2016 r. 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudniano w ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016”. Ponadto do obsługi i wsparcia zawodowych rodzin zastępczych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w Dziale ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach współpracowali z **351 spokrewnionymi i niezawodowymi rodzinami zastępczymi** oraz z **15 usamodzielnianymi wychowankami**. Wśród rodzin zastępczych, korzystających ze wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, znalazło się również 5 rodzin zastępczych, które przeprowadziły się do Katowic z innych miast. Ponadto w 2016 r. koordynator rodzinnej pieczy zastępczej Działu ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego współpracował z **11 zawodowymi rodzinami zastępczymi**.

Pozostałe rodziny zastępcze, nieobjęte wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w 2016 r. korzystały ze wsparcia w postaci pracy socjalnej pracowników socjalnych, zatrudnianych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Rodzinom zastępczym oraz rodzicom naturalnym dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2016 r. oferowane było ponadto specjalistyczne poradnictwo, w tym prawne, psychologiczne i pedagogiczne w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz w Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Rodzinom zastępczym przekazywano ponadto informacje na temat organizacji pozarządowych, które organizowały zajęcia dla dzieci. Zachęcano rodziny zastępcze do udziału w następujących wydarzeniach:

- warsztaty Ewangelickiego Centrum Diakonijnego Słoneczna Kraina dla dzieci i młodzieży, dzięki którym mogły one oswoić swoją nieśmiałość oraz nauczyć się jak radzić sobie z dziecięcymi kłopotami, takimi jak negatywne myśli na temat własnego ciała i wyglądu, konflikty z rówieśnikami, słaba mobilizacja do nauki,
- konkurs plastyczny Towarzystwa „Nasz Dom” dla dzieci i młodzieży w wieku od 13 do 18 lat, przybywających w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej,
- projekt Towarzystwa „Nasz Dom” pod nazwą „Kierunek samodzielność”, celem projektu była pomoc młodym, ambitnym osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej w lepszym starciu w dorosłe życie,
- projekt „Góra grosza” Towarzystwa „Nasz Dom”, którego celem była pomoc rodzinom zastępczym w remoncie mieszkania.

4. Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej

W 2016 r. rodziny zastępcze miały prawo do otrzymywania świadczeń, związanych z pobytem dzieci w tych rodzinach. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przyznawał i realizował następujące świadczenia:

- świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej w kwocie 660,00 zł miesięcznie,
- świadczenie na utrzymanie dziecka umieszczonego w zawodowej i niezawodowej rodzinie zastępczej w kwocie 1000,00 zł miesięcznie,
- dodatek na dziecko niepełnosprawne w kwocie 200,00 zł miesięcznie,
- dodatek wychowawczy dla każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej w kwocie 500,00 zł miesięcznie od kwietnia 2016 r.,
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka zgodnie z polityką świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w kwocie 500,00 zł jednorazowo w przypadku wypoczynku trwającego bez przerwy przez co najmniej 14 dni, a w przypadku wypoczynku krótszego, świadczenie przyznawano proporcjonalnie,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka – jednorazowo w kwocie wynikającej ze zgłoszonych przez rodzinę zastępczą niezbędnych potrzeb, których zaspokojenie nie było możliwe z bieżących świadczeń na utrzymanie dziecka,
- środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego zawodowej lub niezawodowej rodziny zastępczej w kwotach zależnych od przedstawionych poniesionych kosztów oraz od liczby osób zamieszkujących,
- świadczenie dla zawodowej rodziny zastępczej na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu w kwocie zależnej od poniesionych kosztów i możliwości finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Rodzaj zrealizowanych w 2016 r. świadczeń dla rodzin zastępczych	Wartość zrealizowanych świadczeń (w zł)
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	4 360 552,29
Dodatek na dziecko niepełnosprawne	86 556,31
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	83 588,45
Jednorazowe świadczenie na pokrycie wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	18 349,00
Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego zawodowej lub niezawodowej rodziny zastępczej	109 133,23
Świadczenie na pokrycie kosztów niezbędnego remontu dla zawodowej rodziny zastępczej	12 209,64
Ogółem za 2016 r.	4 670 388,92
Dodatek wychowawczy dla dzieci w rodzinach zastępczych	1 683 772,58

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), zawodowe rodziny zastępcze na podstawie zawartych umów otrzymują wynagrodzenie. Jednocześnie na podstawie Uchwały nr XX/455/12 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie podwyższenia wysokości kwoty wynagrodzenia przysługującego rodzinie zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka (Dz.U. Województwa Śląskiego z 2012 r., poz. 1826), po roku od przyjęcia pierwszego dziecka do zawodowej rodziny zastępczej, wynagrodzenie ulega zwiększeniu o kwotę 1500 zł miesięcznie pod warunkiem uzyskania przez zawodową rodzinę zastępczą pozytywnej oceny organizatora pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym na wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych (wraz z obowiązkowymi obciążeniami pracodawcy w postaci składek na ubezpieczenia społeczne oraz składek na Fundusz Pracy), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wydatkował kwotę **504 231,34 zł.**

W przypadku pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej jednocześnie więcej niż 3 dzieci, na podstawie art. 57 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), rodzina ma prawo do pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego i przy opiece nad dziećmi. W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał na podstawie umów zleceń **6** osób do pomocy zawodowym rodzinom zastępczym. Osoby te za wykonane usługi otrzymywały wynagrodzenie w kwocie 11,90 zł. brutto za każdą godzinę, a ich zadaniem było nie tylko krótkotrwałe sprawowanie opieki nad dziećmi (np. w czasie, gdy zawodowa rodzina zastępcza jest z dzieckiem na rehabilitacji lub u lekarza), ale także wyjście z dzieckiem na plac zabaw, wykonanie prania, sprzątanie mieszkania, drobne zakupy itp. prace pomocnicze. Na wynagrodzenia dla osób pomagających zawodowym rodzinom zastępczym w 2016 r. przeznaczono **37 214,28 zł.**

Ponadto w 2016 r. **7 rodzin pełniło funkcję rodziny pomocowej.** Łącznie w rodzinach pomocowych przebywało czasowo **17 dzieci** (na okres urlopu lub zwolnienia lekarskiego zawodowej rodziny zastępczej). Na wynagrodzenia dla rodzin pomocowych w 2016 r. przeznaczono **21 684,03 zł.**

ZADANIE V Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych

1. Pozyskanie kandydatów do prowadzenia zawodowych rodzin zastępczych, w tym specjalistycznych oraz pełniących funkcję pogotowia rodzinnego

W celu zapewnienia najmłodszym mieszkańcom Katowic pieczy zastępczej w rodzinnych formach, niezbędny jest stały rozwój sieci rodzin zastępczych, w tym zawodowych. Kandydaci, zgłaszający swoją gotowość do rozpoczęcia procesu kwalifikacyjnego i ubiegania się o ustanowienie rodziną zastępczą, jeszcze przed skierowaniem na szkolenie uzyskują pełną informację o rodzajach rodzin zastępczych, w tym – o rodzajach zawodowych rodzin zastępczych i możliwości ubiegania się o zawarcie umowy. W 2016 r. zgłosiła się **jedna rodzina**, która od kwietnia 2005 r. do marca 2016 r. pełniła funkcję pogotowia rodzinnego, a następnie przez pół roku w ogóle nie sprawowała pieczy zastępczej.

2. Zawarcie nowych umów o pełnienie funkcji zawodowej rodziny w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 7, które nie powinny być umieszczane w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej

Rodzina, która zgłosiła swoją kandydaturę do pełnienia obowiązków pogotowia rodzinnego, pozytywnie przeszła ponowny proces kwalifikacyjny. W związku z tym w dniu 16 września 2016 r. zawarto z kandydatami umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego i w tym samym dniu w rodzinie umieszczono 3 dzieci (rodzeństwo w wieku 8 lat, 5 lat i 1 rok).

3. Przekształcenie spełniających warunki wymienione w art. 54 ust.1 lub w art. 54 ust.2 niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny

Możliwość przekształcenia niezawodowej rodziny zastępczej w zawodową reguluje art. 54 oraz art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.). Przekształcenie jest możliwe pod warunkiem:

- pozytywnej opinii z badań psychologiczno-pedagogicznych, przeprowadzonych przez psychologa Działu ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego w związku ze złożonym wnioskiem,
- pozytywnej oceny posiadanych warunków mieszkaniowych rodziny zastępczej, odnośnie możliwości umieszczenia kolejnych dzieci, sporządzonej po wizycie pracowników Działu ds. Rodzin z Dziećmi,
- pozytywnej oceny dotychczasowego koordynatora rodziny zastępczej, wydanej na potrzeby przekształcenia,
- wyrażenia zgody na przyjęcie co najmniej 2 dzieci po zawarciu umowy, przy czym łączna liczba dzieci przebywających w tej rodzinie zastępczej po przekształceniu nie może przekraczać 3.

W 2016 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach nie zgłosiła się żadna niezawodowa rodzina zastępcza, która spełniałaby warunki do przekształcenia w zawodową rodzinę zastępczą.

4. Rodzina zastępcza po jej przekształceniu w zawodową rodzinę zastępczą może sprawować pieczę łącznie nad nie więcej niż 3 dzieci. Dopuszcza się możliwość sprawowania pieczy nad więcej niż 3 dzieci w przypadku przyjęcia rodzeństwa – za zgodą zawodowej rodziny zastępczej

W 2016 r. nie zawarto żadnej umowy, przekształcającej niezawodową rodzinę zastępczą w zawodową, natomiast sprawowanie pieczy zastępczej rozpoczęła zawodowa rodzina zastępcza, z którą zawarto umowę o przekształcenie z niezawodowej w dniu 28 grudnia 2015 r. W rodzinie tej przed zawarciem umowy przebywało 1 dziecko, rodzina spełniła wszelkie warunki oraz wyraziła zgodę na przyjęcie 2 dzieci wskazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. W związku z powyższym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach złożył w sądzie wniosek o **przeniesienie 2 dzieci** z placówki opiekuńczo-wychowawczej do zawodowej rodziny zastępczej. Rodzina zastępcza pozostawała w regularnym kontakcie ze wskazanymi dziećmi (rodzeństwo w wieku 12 lat i 8 lat). Po zakończeniu postępowania sądowego, z dniem 1 czerwca 2016 r. rodzina rozpoczęła sprawowanie pieczy zastępczej jako zawodowa rodzina zastępcza, wykonując pieczę zastępczą łącznie nad 3 dzieci.

5. Limity zawierania umów na poszczególne lata

a) dla nowo utworzonych rodzin zastępczych:

- w 2016 r. – 2 nowe umowy,

W 2016 r. zawarto umowę o pełnienie zadań zawodowej rodziny zastępczej z 1 rodziną - o prowadzenie pogotowia rodzinnego. Rodzina wcześniej przez ponad 10 lat pełniła funkcję pogotowia rodzinnego, od zakończenia poprzedniej umowy do zawarcia kolejnej minęło pół roku. Nie zawarto drugiej umowy z powodu braku kandydatów do pełnienia roli zawodowej rodziny zastępczej.

b) dla rodzin zastępczych zawodowych przekształconych z rodzin zastępczych niezawodowych:

- w 2016 r. – 1 umowa,

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach na bieżąco monitorują sytuację poszczególnych niezawodowych rodzin zastępczych. W przypadku spełniania przez niezawodową rodzinę zastępczą warunków do przekształcenia w zawodową, koordynatorzy informują rodzinę zastępczą o takiej możliwości, a także o koniecznej zgodzie na przyjęcie 2 dzieci, wskazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. W 2016 r. żadna niezawodowa rodzina zastępcza nie zgłosiła wniosku o jej przekształcenie w zawodową i z tego powodu w okresie sprawozdawczym nie zawarto żadnej umowy w tym zakresie.

6. Włączenie nowopowstałych zawodowych rodzin zastępczych do wsparcia, pomocy i nadzoru Zespołu ds. Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, który prowadził pracę z zawodowymi rodzinami zastępczymi, w 2016 r. objął swoim działaniem rodzinę, która została przekształcona z niezawodowej w zawodową rodzinę zastępczą oraz rodzinę, z którą zawarto umowę o prowadzenie pogotowia rodzinnego. Łącznie w 2016 r. koordynator rodzinnej pieczy zastępczej Działu ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego współpracował z **11 zawodowymi rodzinami zastępczymi**. Współpraca z zawodowymi rodzinami zastępczymi w okresie sprawozdawczym przebiegała pomyślnie.

Dla ułatwienia zawodowym rodzinom zastępczym wykonywania ich zadań w obszarze związanym ze stanem zdrowia umieszczonych dzieci, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2016 r. kontynuował współpracę z:

- Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka,
- Wojewódzkim Zespołem Ochrony Zdrowia Matki, Dziecka i Młodzieży,
- Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Specjalistyczną Poradnią Rodzinną,
- Centrum Opieki nad Dzieckiem Niepełnosprawnym,
- Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Oświatowym Dziennego Pobytu Dla Dzieci Niepełnosprawnych,
- Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym,
- Niepublicznym Centrum Usług Medycznych Neuro-Med,
- Chorzowskim Centrum Pediatrii i Onkologii,
- Pracownią Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Rozwojowych,
- Regionalną Fundacją Niewidomych,
- innymi placówkami służby zdrowia w Katowicach i w miastach ościennych.

W trzecim kwartale 2016 r. psycholog wraz z pedagogiem Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, prowadzili poradnictwo specjalistyczne dla zawodowych rodzin zastępczych. W ramach w/w poradnictwa odbyły się 2 spotkania z 2 rodzinami zawodowymi oraz z dziećmi w nich umieszczonymi. Łącznie wsparciem w postaci specjalistycznego poradnictwa objęto **8 osób**.

Jednocześnie w okresie od października do grudnia 2016 r. psycholog Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach prowadził indywidualne poradnictwo specjalistyczne dla zawodowych rodzin zastępczych oraz dla dzieci w nich umieszczonych, w ramach którego odbyło się 18 spotkań z 9 rodzinami zawodowymi (**22 osoby**).

7. Podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych zawodowych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, grupach wsparcia

Na zawodowe rodziny zastępcze został nałożony ustawowy obowiązek systematycznego podnoszenia kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach, co reguluje art. 51 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.). W 2016 r. zawodowe rodziny zastępcze miały możliwość udziału w szkoleniach, przygotowanych i prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, które szczegółowo omówiono w Zadaniu II pkt 3. Ponadto do wszystkich zawodowych rodzin zastępczych rozsyłane były otrzymywane zewnętrzne oferty szkoleń, często nieodpłatnych, co poszerzyło możliwość dokonania wyboru. Po ukończeniu szkolenia, zawodowa rodzina zastępcza otrzymywała dyplom lub zaświadczenie.

8. Rodzina zastępcza zawodowa jest zobowiązana do odbycia przynajmniej jednego szkolenia w wymiarze nie mniejszym niż 14 h dydaktycznych raz na 3 lata – wskazanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub innego wybranego przez siebie organizatora

W 2016 r. 3 zawodowe rodziny zastępcze ukończyły szkolenia przygotowane i prowadzone przez psychologów i pedagoga Zespołu ds. Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach „Tożsamość dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej – podtrzymywanie relacji z rodziną naturalną” oraz „ABC umiejętności wychowawczych”.

Ponadto w okresie sprawozdawczym jedna zawodowa rodzina zastępcza rozpoczęła uczestnictwo w zewnętrznym programie Weekendowa Szkoła Rodzica, organizowanym przez Stowarzyszenie na Rzecz

Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom. Pierwszy wykład „Porozmawiajmy o rodzinie” w listopadzie 2016 r. poprowadził ks. dr Krystian Kucharczyk, doktor nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego (specjalizacja: prawo karne i procesowe). Kolejne wykłady zaplanowano w lutym, marcu i maju 2017 r.

9. W przypadku, kiedy zawodowa rodzina zastępcza realizuje szkolenia we własnym zakresie, rodzina dostarcza do Działu ds. Rodzin z Dziećmi uzyskane zaświadczenia, dyplomy lub świadectwa

Zawodowa rodzina zastępcza, która w 2016 r. rozpoczęła udział w zewnętrznym programie Weekendowa Szkoła Rodzica, otrzyma i dostarczy zaświadczenie po zakończeniu całego cyklu, tj. w połowie 2017 r. Pozostałe zawodowe rodziny zastępcze, które ukończyły szkolenia prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, opisane w punkcie 8, otrzymały dyplomy. Kopie dyplomów złożono w aktach poszczególnych zawodowych rodzin zastępczych.

ZADANIE VI Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej

1. Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej, niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował z Sądem Rejonowym, informując o całokształcie sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny pochodzenia dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzali oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej, niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci. Szczegółowe zasady dotyczące oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, uregulowane zostały w Rozdziale 4 powołanej ustawy.

Przeprowadzone oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej w 2016 r. ogółem, w tym:	791
- w zawodowych rodzinach zastępczych	89
- oceny negatywne, w tym w zawodowych rodzinach zastępczych	26 3

Rodzinna piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną, w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), mają obowiązek zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2016 r. do Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach zgłoszono **35 dzieci** z niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych, jednak żadne dziecko nie zostało zakwalifikowane do adopcji z powodu długotrwałego pobytu oraz głębokich więzi rodzinnych, łączących dzieci z rodzinami zastępczymi.

Ponadto do Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach oraz do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego filia w Sosnowcu zgłoszono **8 dzieci** z zawodowych rodzin zastępczych. Wszystkie zgłoszone dzieci zostały zakwalifikowane do adopcji. W przypadku dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych, w 2016 r. złożono ponadto 10 wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej, 3 wnioski o zmianę formy pieczy zastępczej oraz 2 wnioski o umieszczenie dziecka w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym.

2. Przeprowadzanie oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy nie później niż przed upływem roku od przyjęcia pierwszego dziecka, a następnie po roku od dokonania pierwszej oceny i kolejno co trzy lata

Przepisy art. 132-134 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) regulują sprawę oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwszej oceny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej, niż co 3 lata.

Przeprowadzone oceny rodzin zastępczych w 2016 r.	232
- w tym negatywne	29

3. Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych co najmniej raz na dwa lata

W 2016 r. w związku z nowelizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), psycholodzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne rodzicom zastępczym, pełniącym funkcję rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej. Badania te powinny być wykonywane co najmniej raz na dwa lata.

W okresie sprawozdawczym na podstawie wyników przeprowadzonych badań psychologicznych sporządzana była opinia, określająca predyspozycje i motywację rodziców zastępczych do dalszego pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej.

Opinie dotyczące predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej w 2016 r.	49
Osoby stanowiące niezawodowe rodziny zastępcze, którym wykonano badania psychologiczne	79

4. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy, oceny oraz ponowne badania psychologiczno-pedagogiczne wykonuje się także na trzy miesiące przed wygaśnięciem tej umowy

Na przełomie 2014 i 2015 r. wszystkie zawodowe rodziny zastępcze przeszły badania psychologiczno - pedagogiczne (10 rodzin, 20 osób). Wyniki badań były pozytywne w zakresie motywacji do dalszego pełnienia tej funkcji. Z końcem 2016 r. wykonano badania psychologiczne **4 zawodowych rodzin zastępczych**. Wyniki badań także były pozytywne.

5. W przypadku kolejnej negatywnej oceny, kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej

W sprawie **36 rodzin zastępczych** w 2016 r. złożono wnioski o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w innej formie. Powodem negatywnej oceny rodzin zastępczych w okresie sprawozdawczym było niespełnianie przez rodzinę zastępczą podstawowych przesłanek do pełnienia tej roli, opisanych w ZADANIU II pkt 1, wymienionych w art. 42 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) oraz niewłaściwe sprawowanie pieczy zastępczej nad powierzonymi dziećmi. W 2016 r. decyzją Sądu Rejonowego **rozwiązano 21 rodzin zastępczych**.

Ponadto w 2016 r. w przypadku **26 dzieci** (20 rodzin) piecza zastępcza wygasła z powodu pełnoletniości i usamodzielnienia się wychowanka, zgonu rodzica zastępczego lub dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, powierzenia dziecka w pieczę innej rodzinie, przeprowadzenia się rodziny zastępczej poza Katowice oraz umieszczenia ciężko chorego dziecka w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym.

W dwóch przypadkach rodzina zastępcza została zawiązana przez Sąd na pół roku i postanowienia sądowe wygasły, a sprawy o ustanowienie rodziny zastępczej nadal są w toku. Dwoje dzieci pozostało pod opieką osób, które pełniły funkcję rodziny zastępczej na podstawie tymczasowego postanowienia.

Ponadto w 2016 r. wydane zostały postanowienia sądowe dotyczące rozwiązania dwóch rodzin zastępczych, które nie wypełniały swej funkcji z powodu umieszczenia dzieci poza pieczę rodzin zastępczych jeszcze w 2015 r. - 1 dziecko od 2015 r. przebywało w placówce opiekuńczo – wychowawczej, a 2 dzieci od 2015 r. przebywało w pieczy u babki macierzystej, która w 2016 r. została zawiązana dla nich rodziną zastępczą.

Dzieci zwolnione ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych w 2016 r. ogółem, w tym:	53
Powrót do rodziny pochodzenia	17
Adopcja	2
Przekazanie do pieczy instytucjonalnej	6
Zmiana rodziny zastępczej	2
Inne: - usamodzielnienie - powierzenie w pieczę - umieszczenie w ZOL - śmierć dziecka - wyprowadzka rodziny zastępczej poza Katowice - śmierć rodzica zastępczego - w toku sprawa o rozwiązanie rodziny zastępczej	 13 2 1 1 7 1 1

Dzieci zwolnione z zawodowych rodzin zastępczych w 2016 r. ogółem, w tym:	26
Powrót do rodziny pochodzenia	3
Adopcja	12
Rodzina zastępcza	8
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	0
Inne - zakład opiekuńczo-leczniczy - powierzenie w pieczę	 2 1

6. Dokonywanie oceny zawodowych rodzin zastępczych w celu przedłużenia umowy – na trzy miesiące przed jej wygaśnięciem

W 2016 r. nie było potrzeby sporządzania oceny funkcjonowania zawodowych rodzin zastępczych w celu przedłużenia umowy. Zawarte umowy obowiązują do 2018 i 2020 r.

Terminy kolejnych ocen zawodowych rodzin zastępczych zaplanowano na lata następne.

7. Sporządzenie opinii na podstawie przeprowadzonej oceny rodziny zastępczej niezawodowej składającej wniosek o zawarcie z nią umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji oraz jakości prawowanej dotąd pieczy

W 2016 r. nie sporządzano opinii w sprawie niezawodowych rodzin zastępczych, składających wniosek o przekształcenie w zawodową rodzinę zastępczą z powodu braku przedmiotowych wniosków.

ZADANIE VII Usamodzielnienie wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej

1. Osoby opuszczające w związku z osiągnięciem pełnoletniości rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej zależnie od okresu pobytu poza rodziną naturalną obejmuje się wsparciem i pomocą

Osobom usamodzielnianym na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), przysługuje wsparcie ekonomiczne oraz inne formy wsparcia ze strony organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadania w mieście Katowice wypełnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:

- świadczenia na kontynuowanie nauki,
- świadczenia na usamodzielnienie,
- świadczenia na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawna i psychologiczna.

Wychowankowie, którzy z uwagi na osiągnięcie pełnoletniości opuszczają rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej, objęci zostali wsparciem i pomocą.

Rodzaj przyznanej pomocy w 2016 r.	Liczba osób objętych pomocą w 2016 r.	Liczba przyznanych świadczeń w 2016 r.	Łączna wartość świadczeń w 2016 r. (w zł)	Średnia wartość świadczenia w 2016 r. (w zł)
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	168	1577	755 787,17	479,26
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	39	39	169 916,84	4 356,84
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	33	33	63 382,18	1 920,67

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2016 r. udzielili różnych form pomocy **50 wychowankom**.

Usamodzielniani wychowankowie, którym koordynatorzy udzielili wsparcia w 2016 r. ogółem, w tym:	50
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	33
- w uzyskaniu zatrudnienia	23
- w uzyskaniu dostępu do pomocy prawnej i psychologicznej	33

Pozostali usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek, nieobjęci pomocą i wsparciem koordynatora, korzystali ze wsparcia pracowników socjalnych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej – **53 osoby**.

Koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017” za 2016 r.

W okresie sprawozdawczym, tj. w 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuował wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na realizację powierzonych zadań, związanych z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych oraz zadań związanych z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków, opuszczających

rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach miał zabezpieczone środki w planie finansowym. Ogólny koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017” za 2016 r. wyniósł **9 618 111,38 zł**.

Rodzaj wydatku	Roczny koszt w 2016 r. (w zł)
Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych	4 670 388,92
Dodatek wychowawczy dla dzieci w rodzinach zastępczych	1 683 772,58
Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek	989 086,19
Koszty zakwaterowania i wyżywienia dzieci w zakładach opiekuńczo-leczniczych	217 559,00
Koszty wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy w gospodarstwie domowym (ze składkami pracodawcy)	563 129,65
Koszty szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, zleconych Stowarzyszeniu na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom	7 600,00
Koszty funkcjonowania i obsługi Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	1 486 575,04
Całkowity koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017” za 2016 r.	9 618 111,38

Podsumowanie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), dzieci poniżej wieku szkolnego nie powinny być umieszczane w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach z powodzeniem realizował „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017”. Jednak nadal istnieje pilna konieczność pozyskiwania kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej, co w kolejnych latach mogłoby doprowadzić do minimalizowania zjawiska umieszczenia dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pozwoliłoby także na skrócenie okresu oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej po opuszczeniu pogotowia rodzinnego.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie nadal kontynuował działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego, w celu pozyskiwania kolejnych kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej. Ponadto dla zapewnienia rodzinom zastępczym i umieszczonym dzieciom możliwości wzajemnej integracji i lepszego kontaktu, a także sposobności do wymiany doświadczeń oraz nawiązania przyjaźni, w 2017 r. w Katowicach odbędą się uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, zorganizowane w ramach projektu „Pomocna dłoń dla rodziny”, finansowanego ze środków Unii Europejskiej. Zaplanowano też kontynuowanie szkoleń, podnoszących kwalifikacje i rozwijających kompetencje rodzin zastępczych, funkcjonujących na terenie miasta Katowice.